

Missbruket av kat

Missbruket av kat ökar i Södra Järva. Somaliska Hälso teamet slår larm om att allt fler familjer drabbas av drogens baksidor. På dagarna är aktiviteten stor på torget i Rinkeby. Männerna samlas i små grupper och diskuterar var man kan få tag i dagens ranson. Luften vibrerar av nervositet, förväntan och irritation. Ingen vill riskera att bli utan drogen. Och läget har förvärrats. Somaliska Hälso teamet är en av få organisationer som har en inblick och de vittnar om ett stegrande problem.

- Allt fler använder kat. Det blir fler och fler varje år. Männerna är deprimerade över kriget i Somalia men när de tuggar kat glömmer de sina problem, säger Dr Amina Ali på Somaliska Hälso teamet. Men trösten är dyr och skadlig. Många använder kat varje dag och kostnaden ligger på runt 300-400 kronor. Det blir många tusenlappar på en månad. Pengar som inte finns och då drabbas familjen. Kvinnorna som oftast håller i ekonomin utsätts för våld och hot. Och när pengarna tar slut hamnar barnen i kläm.

- Var ska man få tag i flera tusen kronor i månaden när man är arbetslös? Då blir det mamman som får ge sina pengar och så blir det konflikter, säger Dr Amina Ali.

- Om bara mannen använder kat kan mamman kanske kasta ut honom. Men om både kvinnan och mannen tuggar kat blir det en katastrof som kan sluta med att barnen omhändertas, säger Amina Ali. Enligt Somaliska Hälso teamet växer 35-55 procent av de somaliska barnen upp med missbrukande föräldrar och oftast handlar det om kat. Det skulle innebära att omkring 6 000 barn i åldrarna 0-12 år i Sverige växer upp i missbruksmiljöer.

- Vi är rädda att ungdomarna också ska börja använda kat. De vill likna sina pappor. Att nå barnen är jätteviktigt för oss, säger Amina Ali. Somaliska Hälso teamet har noterat en spridning av kat-missbrukare. Från början var det mest östafrikaner men nu nyttjar allt fler västafrikaner och araber kat. Och drogen är inte längre exklusiv för män utan även kvinnor tuggar kat.

- Det finns alltid nya människor som tillkommer, det här är en stor business, säger Dr Amina Ali. Männerna samlas i grupper och tuggar kat tillsammans. Man laddar också upp med cigaretter, coca-cola och sött te. Alla vet när en leverans är på väg in i landet och då är telefonkontakten tät eller aktiviteten på torget stor.

- För att minska risken för upptäckt hämtas inte leveransen upp av en somalisk man utan man skickar en svensk eller finsk kvinna/ man som inte blir lika misstänkt för att hon släpar på ett tung väska, säger Amina Ali. Hälso teamet kämpar för att hjälpa somaliska familjer inom olika hälsofrågor och kat-problemet är en del i deras upplysande verksamhet. **För att**

bättre nå ut med sin information behöver de hjälp ifrån de myndigheter som arbetar med dessa frågor.

Det finns en stor okunnighet om drogens baksidor som att den liksom amfetamin och kokain kan leda till depressioner och psykosor. Amina Ali förklarar att det också finns en skamlighet kring psykisk ohälsa, det är helt enkelt inte acceptabelt att söka hjälp.

- Vi kämpar väldigt mycket. En del kan sluta eller bara tugga ibland men andra drabbas av psykosor och hallucinationer. Vi försöker förklara att man kan få hjälp, säger Dr Amina Ali.

Somaliska Hälsoteamet har etablerat ett samarbete med Psykosmottagningen i Spånga. Behovet av information om psykisk ohälsa är stort och många somalier tillhör patientgruppen med dubbeldiagnos, d v s de har både en psykisk sjukdom och ett missbruk.